Asiantuntijalausunto puolustusvaliokunnalle; Euroopan puolustusteollinen strategian valmistelu

Komissio valmistelee EU:n puolustusteollista strategiaa (European Defence Industry Strategy, EDIS). Komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen ilmoitti strategiatyön käynnistämisestä puheessaan unionin tilasta 13.9.2023. Strategian taustalla Euroopan puolustusalan teollisen ja teknologisen perustan (European Defence Technological and Industrial Base, EDTIB) haavoittuvaisuudet, jotka paljastuivat Venäjän hyökättyä Ukrainaan vuonna 2022. EU:ssa on tunnistettu tarve sille, että eurooppalaisen puolustusteollisuuden pidemmän aikavälin toimintakykyä ja –valmiutta vahvistetaan ja kehitetään.

EDIS on yksi kolmesta valtioneuvoston pääprioriteeteista komission vuoden 2024 työohjelmassa. Puolustusteollisen strategian sisällön valmistelua varten komissio järjestää kattavan sidosryhmäkonsultaation marras-joulukuussa. Jäsenmaiden ensimmäinen työpaja järjestettiin 16.11.2023 ja viimeinen pidetään 15.12.2023. Strategia julkaistaan tiedonantona alkuvuodesta 2024. Konsultaatio painottuu jäsenmaiden yhteisiin työpajoihin, mutta komissio kuulee strategian valmistelussa myös puolustusteollisuutta, ajatushautomoja ja rahoitussektoria. Jäsenmaat käyvät myös kahdenvälisiä keskusteluja komission kanssa.

EDIS-konsultaatiota varten laadittu E-kirje muodostaa Suomen ennakkovaikuttamislinjauksia komission tiedonannon sisältöön ja määritellee Suomen kantoja konsultaatiovaiheeseen. Tiedonantona annettavasta strategiasta laaditaan erillinen E-kirje sen julkaisun jälkeen, missä yhteydessä kantoja tarkennetaan tarvittaessa. Puolustusteollisen strategian yksittäisiin toimenpide-ehdotuksiin otetaan tarkemmin kantaa, kun ne julkaistaan.

Euroopan puolustustarvikemarkkinoilla on tällä hetkellä vahva ylikysyntä. Jäsenmaiden kysyntätarve kohdistuu lyhyellä aikavälillä kulutustarvikkeisiin, joiden tuotantokapasiteettia pyritään nostamaan nopeasti ja pitkällä aikavälillä korkean teknologian suorituskykyihin, joita halutaan jatkossa kehittää ja tuottaa Euroopassa itsenäisemmin. Tuotantokapasiteetin vahvistaminen keskipitkällä aikavälillä on ennen kaikkea taloudellinen haaste. Puolustusteollisuuden merkittävä rakenteellinen muutos vaatisi jäsenmailta taloudellista valmiutta siirtyä rauhanajan markkinataloudesta valmiustalouteen.

Komissio on korostanut EDIS-valmistelussa seuraavia teemoja: investoinnit (enemmän ja yhdessä), tuotantokapasiteetin kasvattaminen, Euroopan strategiset suorituskyvyt sekä toimitusketjujen vahvistaminen.

Komissio pyrkii EDIS-tiedonannon yhteydessä julkaisemaan uuden asetuksen Euroopan puolustusteollisen investointiohjelmasta (European Defence Industry Programme, EDIP). EDIP sisältäisi ennakkotietojen mukaan kannustimia yhteishankintoihin, puolustusmateriaalin ALV-vapautuksen sekä yhteisesti priorisoituja projekteja. Lisäksi asetus määrittäisi periaatteet ja kriteerit eurooppalaisten puolustuskykyjen konsortioiden (European Defence Capability Consortia, EDCC) perustamiseksi. EDIP:hen on tarkoitus liittää rahoitusväline, mutta on yhä epäselvää mistä rahoitus löydetään. Puolustusinvestointiohjelman ennakoidaan sisältävän ammustuotantokapasiteetin kasvattamiseen tähtäävässä ASAP-asetuksessa ja yhteishankintoihin kannustavassa EDIRPA-asetuksessa käytettyjä toimia. EDIP:n on myös tarkoitus täydentää Euroopan puolustusrahaston

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

(EDF) ja pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) tarjoamia yhteishankintamahdollisuuksia pitkällä aikavälillä.
Suomi osallistuu aktiivisesti Euroopan puolustusteollisen strategian (EDIS) valmisteluun ja sen toimeenpanoon. Suomelle on tärkeää, että strategiassa korostuvat huoltovarmuus, TKI-yhteistyö, suorituskykyperusteisuus sekä pk-yritysten aseman vahvistaminen markkinoilla. Suomi kannattaa olemassa olevien ohjelmien ja välineiden hyödyntämistä ja EU:n resurssien tehokasta kohdentamista tunnistettuihin suorituskykytarpeisiin. Eurooppalaisen yhteistoiminnan myötä olisi mahdollista kehittää sellaisia suorituskykyjä sekä teollista– ja teknologista osaamista, jota ei olisi mahdollista saada pelkästään yhden valtion resurssein. Suomi pitää kuitenkin tärkeänä, että EU-tason tavoitteet ovat yhteensovitettavissa kansallisen puolustus- ja huoltovarmuusjärjestelmämme kanssa eivätkä vaikeuta puolustusteollisuutta koskevien muiden keskeisten linjaustemme toimeenpanoa.

Laatijat:

Backlund Niklas (PLM)
Sinisalo Laura (PLM)